

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z HISTORII

klasa VIII Szkoły Podstawowej

1. **Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów za poszczególne formy aktywności:** odpowiedź ustna, sprawdziany wiadomości (obowiązkowe pisemne lub ustne prace, przeprowadzane po omówieniu określonej partii materiału, np. jednego działu, zakresu tematycznego), test kompetencyjny (praca pisemna), kartkówka (obejmująca niewielką partię materiału i trwająca nie dłużej niż 15 minut; kartkówka może być traktowana jako odpowiedź), zadanie domowe (różnego rodzaju), aktywność na zajęciach, wiadomości bieżące, analiza źródeł.
2. **Dodatkowe składniki oceny: prezentacja multimedialna , praca na lekcji (indywidualna i grupowa), sporządzenie notatki, inne.**
3. **Ogólne zasady oceniania śródrocznych i rocznych osiągnięć ucznia z historii:**

A. Przedmiotem oceny ucznia są:

- a) wiedza przedmiotowa;
- b) umiejętność komunikowania się poprzez mówienie, czytanie, pisanie, słuchanie;
- c) umiejętność rozwiązywania problemów, uzasadniania, wnioskowania, argumentowania;
- d) kreatywność; e) gotowość do stosowania wiedzy zdobytej na innych lekcjach w nauce historii.

B. Ocenianie bieżące odbywa się w stopniach wg skali 1-6 / bez „plusów” i „minusów”/.

Oceny są jawne i umotywowane przez nauczyciela na prośbę ucznia lub rodzica/opiekuna. Za aktywność otrzymuje uczeń plusy (+). Za każde 6 zgromadzonych (+) uczeń otrzymuje ocenę celującą. Za nieprzygotowanie się do zajęć, brak uwagi w czasie lekcji, udzielenie błędnej odpowiedzi uczeń otrzymuje minus (-).w. Za 6 (-) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

C. Oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustala się w stopniach pełnych w skali 1-6. Oceny te wystawiane są na podstawie ocen cząstkowych.

D. Przeliczenie procentowe ilości punktów na stopnie:

Lp.	% uzyskanych punktów	ocena
1.	0% - 30%	niedostateczny
2.	31% - 50%	dopuszczający
3.	51% - 70%	dostateczny
4.	71% - 90%	dobry
5.	91% - 96%	bardzo dobry
6.	97% - 100%	celujący

Kryteria oceniania prac pisemnych będą na bieżąco podawane uczniom na lekcjach powtórzeniowych oraz w czasie omawiania wyników prac. Wszystkie prace klasowe uczeń musi poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych uwzględniają merytoryczność wypowiedzi, umiejętność przekazania wiedzy, sprawność wypowiedzenia się, styl prezentacji, umiejętność rozwiązywania problemów, uzasadniania, argumentowania, kreatywność, gotowość dostosowania wiedzy z innych przedmiotów na historii.

Kryteria wymagań na poszczególne stopnie mogą być dostosowane przez nauczyciela do indywidualnych możliwości edukacyjnych ucznia oraz uwzględniać specyfikę danej wypowiedzi.

4. **Warunki uzyskania wyższej niż przewidywana oceny z zajęć edukacyjnych (śródrocznej/rocznej).**

Nauczyciel informuje uczniów o przewidywanych dla nich ocenach na dwa tygodnie przed posiedzeniem klasyfikacyjnej rady nauczycieli. Uczeń ma prawo wystąpić z prośbą o poprawę oceny śródrocznej/rocznej na wyższą niż przewidywana. Uczeń może ubiegać się o otrzymanie oceny o jeden stopień wyższej niż przewidywana, jeżeli: wszystkie nieobecności na danych zajęciach zostały przez niego usprawiedliwione; uczestniczył we wszystkich sprawdzianach (a w razie nieobecności zaliczył je w wyznaczonych przez nauczyciela terminach); uzyskane przez ucznia oceny cząstkowe wskazują na możliwość opanowania materiału na wyższą ocenę. Jeżeli uczeń spełnia wymienione warunki, pisze test sprawdzający wiedzę z całego półrocza lub roku w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Sprawdzian obejmuje materiał dotyczący wymagań programowych na daną ocenę. Podwyższenie oceny może nastąpić o jeden stopień w stosunku do przewidywanej oceny, jeśli uczeń wykaże się stuprocentową wiedzą wymaganą na ocenę, o którą się ubiega.

5. Zagrożenie oceną niedostateczną.

Nauczyciel informuje uczniów i rodziców/opiekunów uczniów o zagrożeniu oceną niedostateczną na dwa tygodnie przed posiedzeniem klasyfikacyjnej rady nauczycieli (śródrocznym/rocznym).

Jeżeli uczeń na I półroczu otrzymał ocenę niedostateczną, ustala z nauczycielem termin zaliczenia wskazanego materiału (ok. miesiąc po zakończeniu semestru). Jeżeli zakres materiału jest bardzo obszerny, uczeń może rozłożyć sobie jego zaliczenie na dwa terminy. W przypadku niezaliczenia przez ucznia zagadnień lub niezgłoszenia się w wyznaczonym terminie, traci on możliwość poprawy oceny. W przypadku niezaliczenia zrealizowanego materiału w pierwszym półroczu, uczeń nie może otrzymać pozytywnej oceny rocznej. Uczeń ma możliwość skorzystania z konsultacji, zajęć wyrównawczych prowadzonych przez nauczyciela w celu uzupełnienia braków.

6. Uczeń nieklasyfikowany.

Uczeń, który opuści 50% lekcji, może nie być klasyfikowany z przedmiotu. Ma prawo zaliczyć materiał z I półrocza w terminie ustalonym przez nauczyciela, aby umożliwić kontynuację nauki w drugim półroczu. Jeżeli uczeń ze sprawdzianu uzyska ocenę niedostateczną, ma możliwość poprawienia jej na wyższą na warunkach takich jak w pkt. 5. Jeżeli uczeń nie zaliczył materiału (z I półrocza) na ocenę wyższą niż niedostateczna, nie może otrzymać pozytywnej oceny rocznej.

7. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Obszary dostosowania obejmują: warunki procesu edukacyjnego tj. zasady, metody, formy, środki dydaktyczne; zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabo słyszącego w pierwszej ławce); warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętnej

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie),
- wydłużanie czasu na odpowiedź,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zezwolenie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach.

Uczniowie słabo słyszący

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- powtarzanie pytań, poleceń,
- zwracanie się do ucznia, patrząc w jego twarz,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź,

- uczeń zajmuje miejsce w ławce drugiej/ trzeciej (sprawniejszym uchem od strony nauczyciela).

8. Ustalenia dodatkowe:

- a) W półroczu może być co najmniej jeden sprawdzian obejmujący materiał z całego semestru, nie więcej niż cztery sprawdziany obejmujące jeden dział oraz w celach kontrolnych dowolna ilość 15-minutowych kartkówek, które mogą być traktowane jako odpowiedź.
- b) Sprawdzian obejmujący materiał z całego semestru zostanie zapowiedziany z dwutygodniowym wyprzedzeniem, sprawdziany obejmujące jeden dział - z tygodniowym.
- c) Sprawdziany są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może ich napisać z klasą, powinien zaliczyć je w ciągu dwóch tygodni od daty pisania.
. Niewywiązanie się z powyższego ustalenia równoznaczne jest z otrzymaniem oceny niedostatecznej ze sprawdzianu i utratą możliwości poprawy oceny.
- d) Uczeń może poprawiać się z oceny niedostatecznej na wyższą. Poprawa oceny musi nastąpić w ciągu jednego tygodnia od daty otrzymania sprawdzianu.
- e) Braki w zeszycie, zeszycie ćwiczeń (zapisy z lekcji, prace domowe) uczeń powinien uzupełnić w następujących terminach: maksymalnie w ciągu dwóch tygodni w przypadku choroby, w ciągu 2 dni w innych przypadkach.
- f) W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielnej pracy w czasie trwania sprawdzianu, kartkówki uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.
- g) Kartkówki są niezapowiedziane, obejmują trzy ostatnie tematy (nie lekcje). Nie ma możliwości poprawiania kartkówek.
- h) Uczeń zawsze jest przygotowany z trzech ostatnich tematów (ustalenie nie obejmuje lekcji powtórzeniowych).
- i) Uczeń może być w semestrze maksymalnie dwa razy nieprzygotowany (bez podania powodu) do lekcji. Nie można zgłosić braku pracy domowej jako nieprzygotowania do lekcji, np. prezentacji, referatu, projektu, jeśli była ona zapowiedziana z kilkudniowym/kilkutygodniowym wyprzedzeniem. Nieprzygotowanie uczeń zgłasza na początku zajęć lekcyjnych, zanim nauczyciel zacznie odpytywanie. Nieprzygotowanie zgłaszane jest w formie pisemnej (wyznaczony uczeń-dyżurny, po wejściu do klasy, kładzie na biurku nauczyciela kartkę z informacją, kto jest nieprzygotowany do zajęć). Nieprzygotowanie do zajęć obejmuje brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń i podręcznika, pracy domowej i nieopanowanie wiedzy z zakresu trzech ostatnich tematów. Każde nieprzygotowanie (powyżej 2) jest równe ocenie niedostatecznej. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania chorobowego po nieobecności usprawiedliwionej, trwającej co najmniej jeden tydzień
- j) Uczeń jest zobowiązany do noszenia podręcznika zeszytu oraz zeszytu ćwiczeń na każdą lekcję.
- k) Ocenę wyższą niż niedostateczną otrzymaną z klasówki uczeń może poprawić na zasadach ustalonych z nauczycielem, w terminie nie przekraczającym dwóch tygodni od daty oddania ocenionej pracy, w ramach indywidualnych konsultacji.
- l). Przy wystawianiu oceny śródrocznej/rocznej brana jest pod uwagę ocena wyższa. Poprawa ocen może odbywać się na lekcji (w przypadku takiej możliwości) lub w czasie zajęć dodatkowych.
- ł) Uczniowie zapoznają się z ocenionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela; rodzice uczniów mają wgląd do prac pisemnych swoich dzieci w szkole po ustaleniu terminu z nauczycielem. Wyjaśnienia i uzasadnienia wystawionych ocen oraz omówienie postępów w nauce i zachowaniu nauczyciel przekazuje rodzicom w czasie wywiadówek, podczas indywidualnych rozmów z rodzicami, konsultacji ustalonych drogą telefoniczną lub za pośrednictwem wychowawcy.

SPRAWY NIEUREGULOWANE W PZO REGULUJE WZO.

Wczoraj i dziś kl. 8 EDYCJA 2021–2023

Rozkład materiału i wymagania na oceny do historii dla klasy 8 szkoły podstawowej

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowania Niemiec do wojny 2. Polski plan obrony 3. Wybuch II wojny światowej 4. Wojna obronna w 1939 r. 5. Napaść sowiecka 6. Ewakuacja polskich władz 7. Bilans wojny obronnej 	<p>XXXII.1 XXXII.2 XXXII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie</p> <p>– zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina</p>	<p>– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej</p> <p>– podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”</p> <p>– zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)</p> <p>– przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p> <p>– wymienia miejsca kluczowych bitew</p>	<p>– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby</p> <p>– przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.</p> <p>– omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow</p> <p>– wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski</p>	<p>– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.</p> <p>– ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.</p>

					wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi		
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna zimowa 2. Agresja Niemiec na Danię i Norwegię 3. Atak III Rzeszy na Francję 4. Państwo Vichy 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach 	XXXIII.1	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a – wskazuje na mapie obszary zagrożone przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera 	XXXIII.1	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski” – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940) – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę nalotu na Coventry (XI 1940) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię

					– przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	– porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię	
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana 3. Bitwa o Moskwę 4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim 5. Losy jeńców sowieckich 	XXXIII.1 XXXIII.3	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana</p> <p>– zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)</p> <p>– omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej</p>	<p>– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem</p> <p>– wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu</p> <p>– identyfikuje postać Gieorgija Żukowa</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.</p> <p>– przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej</p>	<p>– zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na łuku Kurskim (VII 1943)</p> <p>– przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS</p> <p>– wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS</p>
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu w okupowanej Europie 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 	XXXIII.2	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej</p>	<p>– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów</p> <p>– omawia bilans Holokaustu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary</p> <p>– zna datę konferencji w Wannsee (I 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Heinricha</p>	<p>– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów</p> <p>– ocenia postawy wobec Holokaustu</p>

	<p>5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady</p> <p>6. Postawy wobec Holokaustu</p>				<p>żydowskiej”, Szosa, „Żegota”</p> <p>– charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</p> <p>– wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu</p> <p>– wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom</p>	<p>Himmlera, Josipa Broza-Tity</p> <p>– wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <p>– porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</p> <p>– przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</p>	
5. Wojna poza Europą	<p>1. Walki w Afryce Północnej</p> <p>2. Wojna na Atlantyku</p> <p>3. Przystąpienie Japonii i USA do wojny</p> <p>4. Ofensywa japońska w Azji</p>	<p>XXXIII.1</p> <p>XXXIII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</p> <p>– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada</p> <p>– identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla</p>	<p>– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p>	<p>– omawia działania wojenne na morzach i oceanach</p> <p>– ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny</p> <p>– przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach</p>

						– przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji	
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie 	<p>XXXIII.1 XXXIII.3 XXXIII.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</p> <p>– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzućenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana</p>	– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</p> <p>– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej</p>	<p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

						wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	1. Podział ziem polskich 2. Okupacja niemiecka 3. Terror hitlerowski 4. Okupacja sowiecka 5. Deportacje w głąb ZSRS 6. Zbrodnia katyńska	XXXIV.1 XXXIV.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB” – zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)	– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	– zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie	– porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego

						– przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS	
2. Władze polskie na uchodźstwie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Armia Polska na Zachodzie 3. Polacy na frontach II wojny światowej 4. Relacje polsko-sowieckie 5. Armia Andersa w ZSRS 6. Sprawa katyńska 7. Śmierć generała Sikorskiego 	<p>XXXIV.2 XXXV.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska</p> <p>– zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</p>	<p>– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)</p>	<p>– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p> <p>– omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski</p>	<p>– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej</p> <p>– omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej</p> <p>– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych</p>

						<ul style="list-style-type: none"> – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej 	
TSW – Kim był kapral Wojtek?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak Wojtek został żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil 	XXXV.2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu żołąd – identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtka 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy – opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek 	– opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa	<ul style="list-style-type: none"> – omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka – tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski 	
3. Polskie Państwo Podziemne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 4. Polskie Państwo Podziemne 	XXIV.4	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi – zna datę powstania AK (II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenalem (1943), 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

					– wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa	zamachu na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK	
TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenalem 3. Akcja „Główki”	XXXIV.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja – identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw – zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)	– przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere – podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem – przedstawia metody działania Kedywu	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki” – zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”	– omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem

<p>4. Społeczeństwo polskie pod okupacją</p>	<p>4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec Holokaustu 8. Rzeź wołyńska</p>	<p>XXXIV.1 XXXIV.2 XXXIV.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego</p>	<p>– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim</p>	<p>– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów</p>
<p>5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie</p>	<p>1. Akcja „Burza” i jej przebieg 2. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 3. Wybuch powstania warszawskie 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania</p>	<p>XXXIV.5</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”</p>	<p>– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</p>	<p>– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich</p>

						– charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	i ZSRS wobec powstania warszawskiego
6. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>XXXV.3 XXXVII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski</p>	<p>– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>– omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</p> <p>– przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</p> <p>– opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego</p>	<p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie i procesy norymberskie 3. Powstanie ONZ 	<p>XXXIII.4 XXXVI.1 XXXVI.2 XXXVI.3 XXXVI.4 XXXVI.7</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana</p> <p>– zna daty: konferencji</p>	<p>– identyfikuje postacie: George’a Marshalla</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie</p>	<p>– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie</p> <p>– ocenia znaczenie powstania ONZ</p>

	<p>4. Ekspansja komunizmu w Europie</p> <p>5. Zimna wojna i doktryna Trumana</p> <p>6. Kryzys berliński</p> <p>7. Powstanie dwóch państw niemieckich</p> <p>8. Powstanie NATO</p>		<p>człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana</p> <p>– wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni</p>	<p>założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961)</p> <p>– przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń</p> <p>– wyjaśnia, czym była zimna wojna</p>	<p>– przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</p> <p>– wskazuje okoliczności powstania NATO</p>	<p>Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</p> <p>– zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949)</p> <p>– przedstawia polityczne skutki II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego</p>	<p>– ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>
TSW – Mur berliński	1. Miasto podzielone żelazną kurtyną	XXXVI.7	– wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński	– identyfikuje postać Helmuta Kohla	– wyjaśnia, dlaczego ludzie	– omawia okoliczności	– wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 		<p>– zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990)</p>	<p>– wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</p>	<p>uciekali do Berlina Zachodniego</p>	<p>upadku muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie</p> <p>– zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961)</p> <p>– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michała Gorbaczowa</p> <p>– opisuje, jak budowano mur berliński</p>	<p>propagandzie odgrywał mur berliński</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana</p>
<p>2. Za żelazną kurtyną</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie węgierskie w 1956 r. 6. Polityka odprężenia 	<p>XXXVI.4 XXXVI.5</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski</p> <p>– zna datę śmierci J. Stalina (1953)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie</p> <p>– zna datę powstania węgierskiego (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać Nikity Chruszczowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</p> <p>– omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego</p>	<p>– zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956)</p> <p>– identyfikuje postać Imre Nagya</p> <p>– przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia</p>	<p>– charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina</p> <p>– charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa</p> <p>– wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960</p>

						<p>– wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.</p> <p>– przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.</p>	
3. Rozpad systemu kolonialnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii i Pakistanu 7. Upadek kolonializmu w Afryce 8. Kraje Trzeciego Świata 	<p>XXXVI.6</p> <p>XXXVI.9</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki</p> <p>– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)</p> <p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego</p> <p>– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan</p> <p>– przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji</p>	<p>– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</p>	<p>– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</p> <p>– opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga</p>	<p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p> <p>– opisuje proces dekolonizacji Indochin</p> <p>– charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p> <p>– ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii</p>

						<p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p> <p>– przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p>	
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Kryzys sueski 3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 4. Konflikt palestyński pod koniec XX w. 5. Rewolucja islamska w Iranie 6. I wojna w Zatoce Perskiej 	XXXVI.8	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego</p> <p>– wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p>	<p>– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Saddama Husajna</p> <p>– omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości</p> <p>– opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego</p>	<p>– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu</p> <p>– ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>

						<p>– omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</p>	
5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód–Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna w Wietnamie 4. Rywalizacja w kosmosie 5. Rządy Breżniewa 6. Praska Wiosna 1968 r. 	<p>XXXVI.5</p> <p>XXXVI.7</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Leonida Breżniewa</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna</p> <p>– zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>– zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego</p> <p>– omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Pota</p> <p>– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie</p> <p>– wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</p>	<p>– omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje</p>
6. Droga ku wspólnej Europie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokratyzacja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 	<p>XXXVI.12</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro</p> <p>– zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska</p>	<p>– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament</p>	<p>– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG</p> <p>– omawia wpływ integracji europejskiej na</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Początek integracji europejskiej 4. Powstanie EWG i Euratomu 5. Powstanie Unii Europejskiej 		<p>traktatu z Maastricht (1992)</p> <p>– podaje przyczyny integracji europejskiej</p> <p>– identyfikuje postać Roberta Schumana</p>	<p>Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht</p> <p>– zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego</p> <p>– wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE</p> <p>– wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej</p>	<p>Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna</p> <p>– przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej</p>	<p>rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej</p> <p>– ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej</p>
<p>7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studentów 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II 	<p>XXXVI.13</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p>	<p>– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p>	<p>– zna datę buntów studenckich we Francji (1968)</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II</p> <p>– prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych</p> <p>– wymienia przejawy terroryzmu politycznego</p> <p>– ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.</p>

						<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. 	– ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej							
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 4. Sfałszowane wybory w 1947 r. 5. Podziemie antykomunistyczne 6. Przemiany gospodarcze 	<p>XXXIII.5 XXXVII.1 XXXVII.2</p>	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego,	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel – identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego – przedstawia etapy przejmowania	– ocenia postawę żołnierzy wyklętych – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu

				Danuty Siedzikówny „Inki” – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich	– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	władzy w Polsce przez komunistów – przytacza metody terroru stosowane przez komunistów	
TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemie Odzyskane?	1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowywanie Ziemi Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i>	XXXVII.1 XXXVIII.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo – zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947)	– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiemi Odzyskanymi przez Polaków – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziemi Odzyskanych – wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach	– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych
2. Polska w czasach stalinizmu	1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne	XXXVIII.1 XXXVIII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm	– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955) – wyjaśnia znaczenie	– przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje	– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

	<p>3. Próba kolektywizacji rolnictwa</p> <p>4. Okres stalinizmu w Polsce (1948–1956)</p> <p>5. Socrealizm</p> <p>6. Konstytucja stalinowska 1952 r.</p> <p>7. Walka z Kościołem katolickim</p>		<p>monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta</p>	<p>– zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</p> <p>– podaje założenia planu sześcioletniego</p>	<p>terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak</p> <p>– podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p>	<p>społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p> <p>– przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	
<p>3. Czasy Gomułki (1956–1970)</p>	<p>1. PRL po śmierci Stalina</p> <p>2. Poznański Czerwiec</p> <p>3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja</p> <p>4. Spór z Kościołem</p> <p>5. Marzec 1968 r.</p> <p>6. Grudzień 1970 r.</p>	<p>XXXVIII.3</p> <p>XXXIX.1</p> <p>XXXIX.2</p> <p>XXXIX.3</p> <p>XXXIX.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego</p> <p>– prezentuje okoliczności dojścia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)</p> <p>– charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce</p> <p>– przedstawia przebieg obchodów milenijnych</p>	<p>– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965)</p> <p>– identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego</p> <p>– omawia proces odwilży</p> <p>– charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki</p>	<p>– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p> <p>– ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p> <p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p> <p>– wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej</p>

			W. Gomułki do władzy			<p>kampanii antysemitycznej w Polsce w 1968 r.</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.</p>	– opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
4. Polska w czasach Gierka	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Druga Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda sukcesu 5. Nowelizacja konstytucji 	<p>XXXIX.2</p> <p>XXXIX.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Gierka</p> <p>– przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka</p>	<p>– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</p> <p>– opisuje życie codzienne w czasach PRL</p>	<p>– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976)</p> <p>– omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki</p>	– ocenia okres rządów E. Gierka

						nowelizacji konstytucji w 1976 r. – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków	
Rozdział V: Upadek komunizmu							
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	1. Czerwiec 1976 r. 2. Powstanie opozycji antykomunistycznej 3. Rozwój opozycji 4. Papież Polak	XXXIX.4 XXXIX.5 XXXIX.6	– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR) – identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. – zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) – identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.	– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne

2. Powstanie „Solidarności”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strajki sierpniowe w 1980 r. 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. Na drodze do konfrontacji 	<p>XXXIX.7 XXXIX.8</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność” – zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe – przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</p>	<p>– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Aǧcy – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” – przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją</p>
3. Stan wojenny w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Internowanie opozycjonistów 3. Reakcja społeczeństwa 4. Ostatnie lata PRL 	<p>XL.1 XL.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie – zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha</p>	<p>– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</p>	<p>– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego</p>

			Wałęsy, Jerzego Popiełuszki			– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	
TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole 	XL.2	– wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa	– zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha	– wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy	– identyfikuje postać Krzysztofa Skiby – zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole	– ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu

<p>4. Rozpad bloku wschodniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów 5. Rozpad ZSRS 	<p>XXXVI.10 XXXVI.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>perestrojka</i>, <i>glasnost</i> – zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa – identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</p>	<p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejścia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</p>	<p>– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p>
------------------------------------	---	------------------------------	---	--	--	---	---

5. Początek III Rzeczypospolitej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory czerwcowe w 1989 r. 3. „Wasz prezydent, nasz premier” 4. Budowa III Rzeczypospolitej 	XL.3 XLI.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe</p> <p>– zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</p> <p>– zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</p>	<p>– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki</p> <p>– zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego</p> <p>– omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego</p>	<p>– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce</p>
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
1. Europa po rozpadzie ZSRS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa na przełomie XX i XXI w. 2. Powrót mocarstwowych ambicji Rosji 3. Kraje postsowieckie 4. Wojna w byłej Jugosławii 	XXXVI.10 XXXVI.11	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki</p> <p>– identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa</p>	<p>– zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992)</p>	<p>– charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji</p> <p>– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie</p>	<p>– zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny</p>	<p>– omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji</p> <p>– ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa</p>

	5. Masakra w Srebrenicy		Jelcyna, Władimira Putina	– przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO	– prezentuje skutki rozpadu Jugosławii	czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie	
TSW – Terroryzm czeczeński	1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę	XXXVI.10	– wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004)	– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać Szamila Basajewa	– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich

						<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim 	
2. Konflikty na świecie po 1989 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt palestyńsko-izraelski 5. Wojna z terroryzmem 	<p>XXXVI.8 XXXVI.9</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida – zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce

						w drugiej połowie XX w. – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku	
3. Polska w latach 90. XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformy gospodarcze 2. Społeczne koszty przemian ustrojowych 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 6. Plan Balcerowicza i jego skutki 	<p>XLI.1 XLI.2 XLI.3</p>	– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej	– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza	– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze” – zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999) – identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu	– ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.

						obozu solidarnościowego	
4. Polska w NATO i UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do UE 4. Polskie społeczeństwo wobec Unii 5. Polska w walce z terroryzmem 	<p>XLII.1 XLII.2 XLII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</p>	<p>– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka – zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008) – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</p>	<p>– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem – wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO</p>
5. Wyzwania współczesnego świata	<ol style="list-style-type: none"> 1. Globalizacja 2. Rewolucja informacyjna 3. Kultura masowa i amerykanizacja 4. Problemy demograficzne 5. Problem migracji 6. Przestępczość zorganizowana i terroryzm 	<p>XXXVI.13</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa</p>	<p>– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie</p>	<p>– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata – omawia przyczyny, kierunki</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto</p>	<p>– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych – ocenia skutki amerykanizacji kultury na świecie – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego</p>

	7. Zagrożenia ekologiczne				i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata
--	---------------------------	--	--	--	--	--	---